

Motion till riksdagen 2012/13:K372

av **Sven Britton och Börje Vestlund (S)**

Korruption i svenska myndigheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om behovet av en utredning för att förebygga korruption vid offentligt beslutsfattande.

Motivering

Korruption är oerhört skadligt för ett samhälle. Korruptionen ger fördelar till människor som inte förtjänar de fördelarna och snedvrider konkurrensen. Framförallt försämrar den tilltron till samhället och rättstaten. På sikt kan demokratin ta skada.

Vi har i Sverige varit hyggligt förskonade från mutor och betalningar ”under bordet” det senaste århundradet. I stor politisk och folklig enighet har korruptionen pressats tillbaka. Under de allra senaste åren förefaller det dock som om den positiva utvecklingen avstannat. Allt mer oroande tecken dyker upp, och nu är det dags att gå igenom vad som kan göras för att förebygg brott inom detta område.

Mörkertalet är stort eftersom de inblandade inte frivilligt berättar om vad som förevarit. I de fall ett brott är lyckosamt så finns ingen utomstående som ser de lyckade brotten. Vid enstaka tillfällen upptäcks märkligheter, som blir föremål för förundersökningar. Ibland leder dessa till åtal, men det är svårt att få någon fälld för brott inom detta område.

Statskontoret har i en utredning som överlämnades till regeringen i juni 2012 försökt belysa korruptionens omfattning med indirekta metoder. Bland annat har man frågat tjänstemän om det förekommer korruption inom deras förvaltning. Förvånansvärt många har svarat ja. Självfallet skall man vara försiktig med att dra långtgående slutsatser från en sådan undersökning, med det finns ändå anledning att diskutera förebyggande insatser.

Fel! Okänt namn på

Information, upplysning och utbildning

Statskontorets utredning ger en beskrivning som tyder på att ansträngningarna att komma tillrätta med korruption inom offentliga institutioner ofta inte är tillräckliga.

Offentligt ägda bolag beskrivs som särskilt känsliga. Den stora öppenheten som av tradition präglar våra myndigheter saknas i bolagen, vilket kan öppna för bestickning.

En given slutsats är att inom myndigheter och bolag bör informationen om farorna med bestickning och mutor öka. Nyckelgrupper bör få särskild utbildning. Det gäller upphandlare, chefer och revisorer.

Organisationen bör också gås igenom så att antalet beslut som fattas av en enskild tjänsteman minimeras och att granskningsarbetet sprids över flera chefer och granskare.

Kontakter mellan upphandlare och säljande firmor

Av de rättsfall som behandlats den senaste tiden framgår hur viktig relationen mellan upphandlare och leverantör är. Det övervägande flertalet upphandlare är hederliga människor. Frestelserna är många och de har också blivit fler med den ökade mängden upphandlingar, men bara ett litet fåtal faller för dem. Ändå finns anledning till att pröva hur man kan skydda berörd personal från de fällor som finns.

Ett sådant steg kan vara att förhindra att upphandlare har privata affärer med leverantörer som de har förbindelser med i sin offentliga position. Om det inte går att ordna lagstiftningsvägen bör anställningskontrakten kunna utformas så att privata affärer inte tillåts. Det skulle ge en tydligare bevisituation i misstänkta fall. Det är uppenbart att domstolarna med den nuvarande lagstiftningen har stora svårigheter att dra gränsen.

Överhuvudtaget bör lagstiftningen ses över i syfte att underlätta domstolarnas prövning i korruptionsfall.

Utredning

En utredning bör tillsättas för att gå igenom hela arbetet mot korruption med fokus på det förebyggande arbetet. Syftet ska vara att öka uppmärksamheten kring korruption inom myndigheterna. Utredningen bör få i uppdrag att i samråd med Statskontoret, Sveriges Kommuner och Landsting och Svenskt Näringsliv utarbeta informationsmaterial och modeller för hur granskningsarbetet byggs upp. Utredningen bör också se över lagstiftningen och underlätta bevisprövning samt ta fram standardkontrakt för anställning av upphandlare med inriktning på att förebygga korruption.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2012

Sven Britton (S)

Börje Vestlund (S)